

CYPRVS AETERNA

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
Υπηρεσία Ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων

ΘΕΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ:

**Φορολόγηση των απροσδόκητων κερδών (windfall profits)
στον τομέα της ενέργειας**

Αίτημα από: Στέφανο Στεφάνου
βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας

Εποπτεία έρευνας: Ανθή Τοφαρή
Έρευνα και σύνταξη κειμένων: Μιχάλης Αργυρού

Οκτώβριος 2022

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	3
Εισαγωγή	4
Αναλυτικές απαντήσεις ανά χώρα	5 - 7

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Με επιστολή του ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ βουλευτής εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Στέφανος Στεφάνου ζήτησε τη διεξαγωγή από τον Τομέα Ερευνών και Μελετών έρευνας σχετικά με τη φορολόγηση των απροσδόκητων κερδών (windfall profits) στον τομέα της ενέργειας, την οποία έχουν εισαγάγει στο εθνικό νομοθετικό τους πλαίσιο η Ιταλία, η Ισπανία και η Ελλάδα.

Στα πλαίσια των πιο πάνω στάλθηκε σχετικό ερώτημα στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης (ECPRD) απευθυνόμενο στις τρεις ανωτέρω χώρες ως ακολούθως:

1. Πώς ορίζονται τα απροσδόκητα κέρδη (windfall profits) στον τομέα της ενέργειας;
2. Πώς υπολογίζονται τα απροσδόκητα κέρδη και ποιο είναι το ποσοστό και η διάρκεια φορολόγησής τους;

Στη μελέτη παρατίθενται οι αναλυτικές απαντήσεις ανά χώρα των τριών χωρών, οι οποίες διαβιβάστηκαν στην Υπηρεσία Ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων από το ECPRD.

Οι αναλυτικές απαντήσεις έχουν αποσταλεί και ηλεκτρονικά στον βουλευτή.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι τιμές της ενέργειας βρίσκονται σε πρωτοφανή υψηλά επίπεδα και παραμένουν ευμετάβλητες. Στα πλαίσια των μέτρων που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα κράτη μέλη για τον μετριασμό των υψηλών τιμών, παρουσίασε τον Οκτώβριο του 2021 [ανακοίνωση σχετικά με τις τιμές της ενέργειας](#), συμπεριλαμβανομένης μιας εργαλειοθήκης στην οποία περιγράφεται τι μπορούν να κάνουν τα κράτη μέλη στο πλαίσιο των υφιστάμενων κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για να βοηθήσουν τους ευάλωτους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις να αντιμετωπίσουν τις υψηλές τιμές.

Η Επιτροπή επιβεβαιώνει ότι υπό τις παρούσες εξαιρετικές περιστάσεις τα κράτη μέλη μπορούν να καθορίζουν ρυθμιζόμενες τιμές για τους ευάλωτους καταναλωτές, τα νοικοκυριά και τις πολύ μικρές επιχειρήσεις, προκειμένου να συμβάλουν στην προστασία των καταναλωτών και της οικονομίας τους. Η Επιτροπή επιβεβαιώνει επίσης ότι **τα κράτη μέλη μπορούν να εξετάσουν το ενδεχόμενο λήψης προσωρινών φορολογικών μέτρων για τα απροσδόκητα κέρδη** και να αποφασίσουν κατ' εξαίρεση να παρακρατήσουν μέρος των εν λόγω κερδών για αναδιανομή στους καταναλωτές.

Ως «**φόρος για τα απροσδόκητα κέρδη**» νοείται ο φόρος που επιβάλλεται σε εταιρείες οι οποίες σημειώνουν **σημαντική αύξηση των κερδών τους λόγω περιστάσεων ή γεγονότων για τα οποία δεν ευθύνονται οι ίδιες**. Τα μέτρα αυτά πρέπει να πληρούν ορισμένα κριτήρια, ώστε να διασφαλίζεται ότι είναι αναλογικά, χρονικά περιορισμένα και ότι αποφεύγουν αδικαιολόγητες στρεβλώσεις της αγοράς.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ

Ελλάδα

1. Στην Ελληνική Δημοκρατία δεν υπάρχει νομοθεσία που να αναφέρεται ρητά σε «απροσδόκητα κέρδη» στον ενεργειακό τομέα. Ωστόσο, το άρθρο 37(2) του Ν. 4936/2022¹ αναφέρει τα κέρδη αυτά ως «τη θετική διαφορά του μικτού περιθωρίου κέρδους του οφειλέτη μεταξύ του μήνα εξέτασης και του ίδιου μήνα του προηγούμενου έτους».

2. Σύμφωνα με το άρθρο 37, παράγραφος 1, του Ν. 4936/2022, ως φορολογικός συντελεστής ορίζεται η εφάπαξ ειδική εισφορά ύψους ενενήντα τοις εκατό (90%) για τα κέρδη αυτά, η οποία επιβάλλεται με βάση την αύξηση του μικτού περιθωρίου κέρδους για την περίοδο από την 1^η Οκτωβρίου 2021 έως και την 30^ή Ιουνίου 2022. Πιο συγκεκριμένα, η εισφορά υπολογίζεται ανά μήνα εξέτασης με την εφαρμογή συντελεστή ενενήντα τοις εκατόν (90%) επί της θετικής διαφοράς του μικτού περιθωρίου κέρδους του υπόχρεου μεταξύ του μήνα εξέτασης και του ίδιου μήνα του προηγούμενου έτους, σταθμισμένης με το Ποσοστό των Συμβάσεων Προμήθειας Σταθερής Τιμής και αφαιρουμένων εκπτώσεων σε τελικούς καταναλωτές και επιστροφών, δυνάμει διμερών συμβάσεων αγοραπωλησίας ηλεκτρικής ενέργειας, ως εξής:

Έκτακτη Εισφορά = 90%* [θετική διαφορά του μικτού περιθωρίου κέρδους * (1- Ποσοστό των Συμβάσεων Προμήθειας Σταθερής Τιμής) - Εκπτώσεις - επιστροφές διμερών συμβάσεων αγοραπωλησίας ηλεκτρικής ενέργειας].

Το ύψος της εισφοράς υπολογίζεται από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ) ανά παραγωγό, επιβάλλεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και βεβαιώνεται και εισπράττεται χωρίς καθυστέρηση από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) ως δημόσιο έσοδο.

¹ [ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4936 ΦΕΚ Α 105/27.5.2022](#) - Εθνικός Κλιματικός Νόμος Μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, επείγουσες διατάξεις για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και την προστασία του περιβάλλοντος.

Υπόχρεοι για την καταβολή της εισφοράς είναι οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας για το σύνολο των μονάδων παραγωγής τους, καθώς και εκείνες που εκπροσωπούνται από Φορείς Σωρευτικής Εκπροσώπησης (ΦΟΣΕ).

Από την επιβολή της εισφοράς εξαιρούνται:

- α. οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ) ή Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού-Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (ΣΗΘΥΑ) και
- β. οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας θερμικών μονάδων που είναι εγκατεστημένοι στο Μικρό Συνδεδεμένο Σύστημα (ΜΣΣ) της Κρήτης.

Ιταλία

1. Με το άρθρο 37 του Διατάγματος 21/2022, το οποίο τροποποιήθηκε με το Διάταγμα 50/2022, καθιερώθηκε για το έτος 2022 η «έκτακτη εισφορά κατά της αύξησης των λογαριασμών», που θα καταβάλλουν οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, του φυσικού αερίου και των πετρελαιοειδών. Δε δίδεται ορισμός των απροσδόκητων κερδών στην απάντηση.

2. Η εισφορά θα υπολογιστεί με βάση την αύξηση των κερδών που κατέγραψαν οι εταιρείες στο διάστημα μεταξύ της 1^{ης} Οκτωβρίου 2021 και της 30^{ης} Απριλίου 2022, σε σύγκριση με την ίδια περίοδο κατά το προηγούμενο έτος (1^η Οκτωβρίου 2020 - 30 Απριλίου 2021).

Το Διάταγμα 50/2022 αύξησε τον φορολογικό συντελεστή από δέκα (10%) σε είκοσι πέντε τοις εκατό (25%). Το διάταγμα προβλέπει επίσης την καταβολή του φόρου σε δύο δόσεις: προκαταβολή σαράντα τοις εκατό (40%) έως τις 30 Ιουνίου και καταβολή του υπολοίπου έως τις 30 Νοεμβρίου 2022.

Το μέτρο αυτό αφορά μόνο τις εταιρείες των οποίων τα κέρδη θα είναι αυξημένα πέραν των €5 εκατομ. και τουλάχιστον το δέκα τοις εκατό (10%). Τα έσοδα από αυτή τη φορολογία αναμένεται να φθάσουν τα €10,49 δις.

Ισπανία

1. Το [προσχέδιο νομοσχεδίου](#) στο οποίο προνοείται η ρύθμιση των έκτακτων και προσωρινών εισφορών στον ενεργειακό τομέα βρίσκεται σε κοινοβουλευτική διαδικασία εξέτασης. Σύμφωνα με αυτό, «άτομα ή οντότητες που έχουν την ιδιότητα του κύριου φορέα εκμετάλλευσης στους ενεργειακούς τομείς πρέπει να καταβάλουν ενεργειακή εισφορά σε προσωρινή βάση κατά τα έτη 2023 και 2024».

Από την έκτακτη εισφορά εξαιρούνται οι παραγωγοί των οποίων ο καθαρός κύκλος εργασιών για το 2019 είναι λιγότερος από €1 δις και ο καθαρός κύκλος εργασιών για τα έτη 2017, 2018 και 2019 δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) του συνολικού καθαρού κύκλου εργασιών για το αντίστοιχο έτος. Δε δίδεται ορισμός των απροσδόκητων κερδών στην απάντηση.

2. Η εισφορά θα υπολογίζεται ανά μήνα, με την εφαρμογή συντελεστή ενός κόμμα είκοσι τοις εκατό (1,2%) στον ετήσιο καθαρό κύκλο εργασιών του προηγούμενου έτους κατά το οποίο προκύπτει η υποχρέωση πληρωμής, όπως φαίνεται στους λογαριασμούς κερδών και ζημιών.